

24.09.2020

Kokousaika	Torstai 24.09.2020 klo 8:00 - 8:12	
Kokouspaikka	Vallilan varikko, Hämeentie 86, 3. krs nh. Liike	
Läsnä		
Jäsenet	Rissanen, Laura Suoranta, Anu Hillman, Perttu Karhu, Jessica Sivonen, Sameli Stranius, Leo Sutton, Kirsi Maria From, Heidi Johanna	puheenjohtaja varapuheenjohtaja varajäsen
Muut	Kuukankorpi, Arttu Lehmuskoski, Ville Lumijärvi, Petri Lähdetie, Artturi Rajakallio, Karoliina Vigelius, Antti Norrena, Elina Nousiainen, Antti Hämäläinen, Jukka Päivärinta, Ari	yksikön johtaja toimitusjohtaja yksikön johtaja yksikön johtaja yksikön johtaja vs. yksikön johtaja viestintä- ja henkilöstönkehittämis- päällikkö yksikön johtaja pöytäkirjanpitäjä asiantuntija
Puheenjohtaja	Laura Rissanen	143-144 §
Esittelijät	Ville Lehmuskoski	toimitusjohtaja 143-144 §
Pöytäkirjanpitäjä	Jukka Hämäläinen	hallintopäällikkö 143-144 §

24.09.2020

---

§	Asia	
143	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
144	Asia/2	Helsingin kaupungin talousarvio vuodeksi 2021 ja taloussuunnitelma vuosille 2021 - 2023

§ 143

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Samalla liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi jäsenet Sivosen ja Suttonin sekä varatarkastajiksi jäsenet Hillmanin ja Straniuksen.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

24.09.2020

Asia/2

§ 144

Helsingin kaupungin talousarvio vuodeksi 2021 ja taloussuunnitelma vuosille 2021 - 2023

HEL 2020-005480 T 02 02 00

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä liikenneliikelaitoksen (HKL) vuoden 2021 talousarvioesityksen ja vuosien 2021-2023 taloussuunnitelmaesityksen vastaehdotuksen mukaan jäljempänä mainituin muutoksin sekä lähettää ne edelleen kaupunginhallitukselle.

HKL:n johtokunta toteaa, että esitetty raami on vuoden 2021 osalta riittämätön ja pelkästään välttämättömien korjaus- ja ylläpitojen toteuttaminen edellyttää vähintään 40 miljoonan euron lisäystä.

Lisäksi johtokunta näkee, että kaupungin taloudellisen kokonaisedun, ilmastotavoitteiden, joukkoliikenteen toimintavarmuuden, korjausvelan ehkäisemisen ja turvallisuuden varmistamiseksi talousarvioesitykseen 2021 ja taloussuunnitelmaan 2021-2023 on tarpeellista tehdä seuraavat lisäykset: Kruunusillat-hankkeen etupainotteiseen toteutusskenaarioon 36 milj. eur (josta vuodelle 2021 8 milj. eur), Kalasatama-Pasilaraitiotiehankkeeseen 59 milj. eur (josta vuodelle 2021 20 milj. eur), asemanseutujen pyöräpysäköintiin 3 milj. eur (josta vuodelle 2021 1 milj. eur) sekä metro-, juna- ja bussiasemien perusrakennuksiin 74 milj. eur (josta vuodelle 2021 13 milj. eur).

Käsittely

Johtokunta hyväksyi yksimielisesti puheenjohtaja Laura Rissasen tekemän ja varapuheenjohtaja Anu Suorannan kannattaman vastaehdotuksen mukaisen lisäyksen päätösehdotukseen:

HKL:n johtokunta toteaa, että esitetty raami on vuoden 2021 osalta riittämätön ja pelkästään välttämättömien korjaus- ja ylläpitojen toteuttaminen edellyttää vähintään 40 miljoonan euron lisäystä.

Lisäksi johtokunta näkee, että kaupungin taloudellisen kokonaisedun, ilmastotavoitteiden, joukkoliikenteen toimintavarmuuden, korjausvelan ehkäisemisen ja turvallisuuden varmistamiseksi talousarvioesitykseen 2021 ja taloussuunnitelmaan 2021-2023 on tarpeellista tehdä seuraavat lisäykset: Kruunusillat-hankkeen etupainotteiseen toteutusskenaarioon 36 milj. eur (josta vuodelle 2021 8 milj. eur), Kalasatama-Pasilaraitiotiehankkeeseen 59 milj. eur (josta vuodelle 2021 20 milj. eur), asemanseutujen pyöräpysäköintiin 3 milj. eur (josta vuodelle 2021

24.09.2020

Asia/2

1 milj. eur) sekä metro-, juna- ja bussiasemien perusparannuksiin 74 milj. eur (josta vuodelle 2021 13 milj. eur).

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi

Liitteet

1 HKL Talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys 2021-2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päättää hyväksyä liikenneliikelaitoksen (HKL) vuoden 2021 talousarvioesityksen ja vuosien 2021-2023 taloussuunnitelmaesityksen sekä lähettää ne edelleen kaupunginhallitukselle.

Esittelijän perustelut

Yleistä

Johtokunnan jäsenille jaetaan esityslistan liitteenä HKL:n talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys vuosiksi 2021-2023. Suunnitelma sisältää tavoitteet, toimintasuunnitelman, tulos- ja rahoituslaskelmat sekä investointi- ja henkilöstösuunnitelman. Investointisuunnitelma on tehty vuosille 2021-2030.

Kaupunginhallituksen 24.8.2020 päättämässä vuoden 2021 talousarvio-ohjeistuksessa ja talousarvioraamissa HKL:n investointisuunnitelman raamiksi on asetettu 1 600 milj. euroa vuosille 2021-2030.

HKL:n investointisuunnitelma vuosille 2021-2030 on tehty kaupunginhallituksen päättämän kokonaisraamin ja kaupunginkanslian antaman tarkemman vuosijaon mukaisesti. Esityksessä ovat mukana suurimmat pikaraitiohankkeet: Raide-Jokeri, Kruunusillat, Vihdintien kaupunkibulevardin raitiotie ja Viikin-Malmin raitiotie. Kalasatamasta Pasilaan-raitiotien rakentamista on siirretty kolmella vuodella niin, että rakentaminen alkaisi vuonna 2024. Lisäksi investointisuunnitelmassa on varauduttu metron liikenteenohjausjärjestelmän suunnitteluun, mutta varsinainen metron kapasiteettia nostava toteutus on siirretty suunnittelu-kaudelta pois. Investointisuunnitelmassa on myös uusien metrovaunu-

24.09.2020

jen investointeja siirretty niin, että niiden suunniteltu käyttöönotto 2030-luvulla olisi siirtymässä aiotusta muutamalla vuodella eteenpäin.

HKL oli valmistellut vuoden 2021-2030 investointisuunnitelmaa kevään aikana ennen kaupunginhallituksen antamaa ohjeistusta ja investointiraamia. HKL:n alustavassa suunnitelmassa kokonaisinvestointitaso oli noin 2 100 milj. euroa eli runsaat 500 milj. euroa asetettua raamia enemmän.

HKL on sopeuttanut investointeja päästäkseen kaupunginhallituksen asettamaan raamiin. Sopeutuksesta noin 300 milj. euroa on tehty lykkäämällä edellä mainittuja metron liikenneohjausjärjestelmän ja uusien metrovaunujen investointeja suunnittelukauden ulkopuolella. Näiden hankkeiden lykkääminen on perusteltua tässä vaiheessa, koska hankkeiden tarkempi selvittely- ja suunnitteluvaihe on vielä käynnissä ja toteutusaikataulu täsmentyy tulevina vuosina.

Lisäksi HKL on sopeuttanut muita investointeja noin 200 milj. eurolla suunnittelukaudella 2021-2030. Nämä investoinnit ovat pääasiassa HKL:n peruskorjaus- ja korvausinvestointeja.

Vuosiksi 2021-2024 suunnitelluista metro- ja juna-asemien peruskorjauksista investointisuunnitelmaan sisältyy Herttoniemen metroaseman peruskorjaus. Muut suunnitellut hankkeet Rautatien, Itäkeskuksen, Helsingin yliopiston, Kampin ja Sörnäisten metroasemilla on poistettu suunnitelmasta. Lisäksi HKL:n omistamien juna-asemien, Pohjois-Haagan ja Kannelmäen, peruskorjaukset eivät sisälly investointisuunnitelmaan. Asemien investointeja on sopeutettu noin 80 milj. eurolla vuosina 2021-2024.

Lisäksi vuosina 2021-2024 investointiohjelmasta on poistettu muita kuin asemien peruskorjaushankkeita noin 30 milj. eurolla. Sopeutus koskee useita hankkeita, mukana on muun muassa vanhojen sähkönsyöttöasemien perusparannuksia.

Erityisesti vuoden 2021 raami (201 milj. euroa) on vaativa, koska raamista yli 50 % kohdistuu pelkästään Raide-Jokerin investointeihin. Vuodelle 2021 alun perin suunnitelluista investointihankkeista on jouduttu poistamaan suunnitelmasta yli 100 hanketta, jotta investointisuunnitelma on saatu sopeutettua raamin mukaiseksi vuoden 2021 osalta.

Peruskorjaushankkeiden poistaminen suunnitelmasta ja lykkääminen tuleville vuosille kasvattaa omaisuuden kunnossapitovelkaa sekä voi aiheuttaa luotettavuus- ja turvallisuusriskejä asemilla ja liikennöinnissä.

Toimintaympäristön muutokset

24.09.2020

HKL mahdollistaa Helsingin seudun väestökasvun hallitun etenemisen ja kaupunkirakenteen tiivistämisen toteuttamalla onnistuneesti lukuisia yhteiskunnalle tärkeitä joukkoliikenteen infrastruktuurihankkeita sekä kehittämällä ja tuottamalla kestäviä liikkumispalveluita.

Väestönkasvu ja tiivistyvä kaupunkirakenne ennustavat joukkoliikenteen matkustajamäärien kasvua pitkällä tähtäimellä. HKL vastaa näihin tarpeisiin useilla eri hankkeilla, kuten Raide-Jokeri, Kruunusillat, Kalasatamasta Pasilaan -hanke ja metron kapasiteettihankkeet. Nämä lisäävät huomattavasti HKL:n kalusto-, kuljettaja- ja kunnossapidon kapasiteetin tarvetta.

Koronapandemia vaikuttaa merkittävästi HKL:n toimintaan. Matkustajamäärät ovat laskeneet merkittävästi pandemian aikana ja tämä on tuonut vaikeasti ennakoitavaa vaihtelua tilattuihin liikennöintimääriin. Pandemian jatkuessa HKL:n tulee pystyä vastaamaan muuttuviin kysynnän ja turvallisuuden tarpeisiin myös vuonna 2021. Lisäksi mm. suunniteltujen joukkoliikenneinvestointien ajoittumisessa tunnistetaan epävarmuutta pandemiatilanteen seurauksena. Samanaikaisesti on varmistettava toiminnan kustannustehokkuus ja valmius toiminnan laajentamiselle.

Väestön ikääntyminen sekä monimuotoisuuden lisääntyminen kasvattavat vaatimuksia joukkoliikennepalvelujen esteettömyydelle ja korostavat turvallisuuskysymyksiä entistä näkyvämmiin. HKL:n osalta tämä tarkoittaa panostusta asema- ja pysäkkiympäristöjen sekä kaluston turvallisuuden ja esteettömyyden lisäämiseen. Sekä valtakunnalliset että kaupungin tiukentuvat ympäristötavoitteet asettavat uusia vaatimuksia esim. uusiutuvan energian hankintaan, energia- ja materiaalitehokkuuteen. Näiden aiempaa vahvempi huomiointi esim. infrahankkeissa voi mahdollisesti vaikuttaa kustannuksiin.

Suoritemuutokset 2021-2023

Koronaepidemia on vaikuttanut HKL:n liikenteen suoritemääriin vuoden 2020 aikana. Vuodesta 2019 ajokilometrit ovat vähenemässä 6 % metrolienteessä ja 7 % raitioliikenteessä. Erityisesti keväällä 2020 liikennetarjontaa sopeutettiin voimakkaasti matkustajamäärien laskiessa noin 75 %:lla maaliskuussa 2020.

HSL on sopeuttamassa liikennetarjontaa myös vuodelle 2021. Metrolienteessä ajokilometrit putoavat noin 4 %:lla verrattuna vuoden 2019 toteutuneeseen tasoon. Liikennetarjonnan supistukset kohdistuvat ruuhka-ajan ulkopuolelle varhaiseen aamuun sekä iltoihin.

Vuonna 2021 raitioliikenteessä ajokilometriä pudotus on noin 1 % vuoden 2019 tasosta. Liikennetarjonnan supistukset kohdistuvat ruuh-

24.09.2020

ka-ajan ulkopuolelle varhaiseen aamuun sekä iltoihin. Raitioliikenteen suunnitelmassa on mukana Hernesaaren raitiotien ensimmäisen vaiheen käyttöönotto osuudella Hietalahti-Eiranranta. Lisäksi linjan 9 reitti jatkuu Saukonpaadesta Länsiterminaali T2:lle valmistuvaa Atlantinkadun rataa pitkin.

Vuonna 2022 raitioliikenteessä varaudutaan Ilmalan liikenteen käynnistämiseen, jolloin linja 9 reitti pitenee Pasilan asemalta Ilmalantorille. Samalla linjaa 9 jatketaan Länsiterminaali T2:lta uudelle käänöpaikalle Bunkkerin edustalle. Lisäksi vuonna 2022 linjaa 7 jatketaan Pasilan asemalta Meilahden sairaalalle, samalla linjan 2 päätepysäkki siirtyy Pasilan asemalta Messukeskukselle.

Vuonna 2023 raitioliikenteessä on tulossa linjan 7 jatke Jätkäsaaren osuudella Länsiterminaali-Melkinlaituri ja Hernesaaren raitiotien toisen vaiheen käyttöönotto osuudella Eiranranta-Hernesaari. Lisäksi varaudutaan Raide-Jokerin käyttöönottoon liittyviin toimenpiteisiin.

Vuonna 2023 metroliikenteessä varaudutaan länsimetron jatkeen avautumiseen.

Talousarvion sitovat tavoitteet 2021

Talousarviossa on esitetty HKL:n sitovat toiminnalliset tavoitteet:

- Tilikauden tulos vähintään nolla.
- Liikennöinnin luotettavuus raitio- ja metroliikenteessä ylittää kolmen edellisen vuoden keskiarvon:
Raitioliikenne 99,85 % (2017-2019 keskiarvo: 99,80 %)
Metroliikenne 99,85 % (2017-2019 keskiarvo: 99,71 %)
- Asiakastyytyväisyys (liikennöitsijäarvosana) pysyy vähintään vuoden 2019 tasolla (metrossa syksyn 2019):
Raitioliikenne 4,04 (toteuma 2019: 4,04)
Metroliikenne 4,08 (toteuma 2019 syksy: 4,08)

Käyttötalous 2021

Talousarviovuonna 2021 HKL:n tulostavoite on 0. Samalla tulostavoite on kaupungin talousarviossa sitova tavoite.

HKL:n liikevaihto on 228,3 (2020: 215,5) milj. euroa vuonna 2021. Liikevaihto muodostuu seuraavista eristä:

- HSL:ltä laskutettavista liikennöintikorvauksista raitioliikenteestä 57,4 (2020: 54,8) milj. euroa, metroliikenteestä 44,3 (2020: 42,3) milj. euroa ja Suomenlinnan lauttaliikenteessä 4,5 (2020: 3,8) milj. euroa eli yhteensä 106,2 (2020: 100,9) milj. euroa. Koronaepidemia vaikuttaa alentavasti liikennöintikorvauksiin vuonna 2020. Liikenteen sopeu-

tus on pienempi vuodelle 2021. Metroliikenteessä korvaustasoa nostaa vanhojen metrojunien peruskorjauksesta tulevat poistot ja korot, jotka HSL korvaa liikennöintikorvauksessa.

- HSL:ltä laskutettavasta infrakorvauksesta 81,7 (2020: 81,4) milj. euroa. Infrakorvaus sisältää metro-, raitio-, juna-, bussi- ja lauttaliikenteen liikenteen infraomaisuuden pääomakuluja sekä ylläpito- ja hallintokuluja. Käyttömenokorvaus on noin 1 milj. euroa pienempi kuin vuonna 2020, poisto- ja korkokorvauksessa on nousua vuodesta 2020.
- Helsingin kaupungilta saatavasta tuesta 25,8 (2020: 19,7) milj. euroa. Tuella korvataan sellaiset infran kaltaiset menoerät, joita HKL ei voi laskuttaa HSL:ltä HSL:n perussopimuksen mukaan. Länsimetron vastikekulut siltä osin kuin HSL ei niitä korvaa nostavat kaupungin tukea vuonna 2021.
- Muista myyntituotoista 14,6 (2020: 13,6) milj. euroa, joka sisältää pääosin HKL:n laskutusta länsimetron ylläpidosta Länsimetro Oy:ltä (LM Oy).

Valmistusta omaan käyttöön on 7,3 (2020: 6,0) milj. euroa, joka sisältää ratojen rakentamiseen ja kunnossapitoon liittyviä töitä, vanhojen raitiovaunujen peruskorjauksia sekä HKL:n hankepalveluiden, Raide-Jokeri-hankkeen ja metron liikenteenohjausjärjestelmähankkeen menot.

Liiketoiminnan muut tuotot, 19,9 (2020: 18,0) milj. euroa, koostuvat pääosin vuokra- ja mainostuloista. Vuonna 2020 tulotasoa on laskenut koronaepidemian vaikutus mainos- ja vuokratuloihin.

Aineita ja tarvikkeita on budjetoitu 18,5 (2020: 17,6) milj. euroa. Suurin erä on sähkömaksut 10,6 (2020: 9,5) milj. euroa.

Ulkopuolisten palvelujen ostoihin on budjetoitu 43,8 (2020: 42,5) milj. euroa. Suurimmat yksittäiset menoerät ovat vartiointi 7,7 (2020: 7,3) milj. euroa, koneiden ja laitteiden kunnossapito ja huolto 5,1 (2020: 5,9) milj. euroa, asiantuntijapalvelut 4,9 (2020: 4,7) milj. euroa, Suomenlinnan lauttaliikenteen korvaus 4,9 (2020: 4,3) milj. euroa, rakennusten korjaus, kunnossapito ja huolto 4,2 (2020: 4,4) ja muut ulkopuoliset palvelut 3,6 (2020: 3,2) milj. euroa. Muihin ulkopuolisiin palveluihin on budjetoitu kaupunkipyöräpalvelun palvelumaksut.

Palkkojen ja palkkioiden arvioidaan olevan 58,7 (2020: 54,5) milj. euroa. Henkilösivukulut ovat yhteensä 15,7 (2020: 14,3) milj. euroa. HKL:n keskimääräinen henkilömäärä on 1 355 henkilöä vuonna 2021 eli 45 henkilöä vuotta 2020 enemmän. Henkilömäärää nostaa muun muassa valmistautuminen Länsimetron jatkamiseen Kivenlahteen; kul-

jettajia ja valvomohenkilöstöä tarvitaan vuonna 2021 alkavia koeajoja varten. Palkoissa on huomioitu KVTESin mukaiset palkankorotukset.

Talousarviovuonna poistot ovat 54,3 (2020: 49,9) milj. euroa. Poistotaso nostavat M100-metrovaunujen peruskorjauksien poistot 1,3 milj. eurolla. Myös esimerkiksi metroasemien ja peruskorjaukset lisäävät poistoja vuonna 2021.

Liiketoiminnan muut kulut ovat 28,7 (2020: 26,3) milj. euroa. Liiketoiminnan muissa kuluissa suurin erä on vuokrat ja vastikkeet. HKL:n LM Oy:lle maksamat hoito- ja rahoitusvastikkeet nostavat vastikemenoja 3,3 milj. eurolla vuodesta 2021.

Lainojen korkokulut ovat 6,7 (2020: 5,9) milj. euroa vuonna 2021. HKL maksama tuottotavoite pääomalle A on 9 % eli 8,4 milj. euroa vuodessa. Lisäksi HKL palauttaa Helsingin kaupungille HSL:ltä laskutetut infraomaisuuden korkotuotot 19,4 (2020: 19,2) milj. euroa. Vastaavat korkotuotot ovat tulona HSL:ltä HKL:n liikevaihdossa.

HKL:n tulos ennen varauksia on 1,1 (2020: 0,9) milj. euroa.

Käyttötalous 2022-2023

Taloussuunnitelmavuodet 2022-2023 on suunniteltu vuoden 2021 rahanarvoon.

Vuonna 2022 menoja nostaa länsimetron laajentumiseen valmistautumisen kustannukset.

Vuonna 2023 on valmistauduttu länsimetron liikennöinnin jatkamiseen Kivenlahteen. Myös Raide-Jokerin osalta varaudutaan siihen, että liikennöinti parhaassa tapauksessa voitaisiin aloittaa jo vuonna 2023. HKL:n kustannukset nousevat 39,1 milj. eurolla vuoden 2022 tasosta. Noususta puolet koostuu pääomakustannuksien (poistot ja korot) noususta ja loppuosa henkilöstö-, aine- ja palvelu- sekä vuokramenojen nousua.

Vuosien 2022 ja 2023 menojen noususta liikennöintimenojen osuus tullaan kattamaan HSL:n liikennöintikorvaustuloilla. Länsimetron jatkon valmistautumisen kustannuksia ennen matkustajaliikenteen alkamista katetaan myös LM Oy:n kautta.

Infrakulujen noususta ylläpitokulujen osuus kokonaisuudessaan sekä pääomakuluista puolet tullaan kattamaan HSL:n infrakorvauksella. Toinen puoli infran pääomakuluista katetaan kaupungin suoralla tuella.

Investointisuunnitelma 2021-2030

24.09.2020

Liikennelaitoksen investointisuunnitelma kattaa vuodet 2021-2030. Bruttoinvestoinnit ovat 1 606 milj. euroa ja nettoinvestointien yhteissumma on 1 561 milj. euroa.

Vuosien 2021-2030 suurin yksittäinen investointihanke Kruunusillat-hanke, johon on varattu suunnitelmakaudelle 332,0 milj. euroa, johon sisältyvät uudet raitiovaunut 91,1 milj. euroa ja uusi varikko 89,7 milj. euroa sekä silta- ja ratainvestoinnit 151,2 milj. euroa.

Raide-Jokeri-hankkeeseen on varattu suunnitelmakaudelle 223,3 milj. euroa. Liikennöintiä varten hankittavaan uuteen raitiovaunukalustoon on varattu 87,9 milj. euroa sekä rata- ja varikkoinvestointeihin yhteensä 135,4 milj. euroa; rata- ja varikkovaraus sisältää vain Helsingin kaupungin osuuden vähennettynä valtionosuudella ja Espoon maksuosuudella.

Vihdintien kaupunkibulevardin pikaraitiotiehankeeseen ja läntisen kantakaupungin raitiotiehen on budjetoitu suunnitelmakaudelle 217,7 milj. euroa vuosille 2024-2028. Liikennöintiä varten hankittavaan uuteen raitiovaunukalustoon on varattu 58,1 milj. euroa ja ratainvestointeihin 159,6 milj. euroa.

Viikki-Malmin raitiotiehankeeseen on budjetoitu 202,0 milj. euroa vuosille 2026-2030. Raitiovaunukalustoon on budjetoitu 69,2 milj. euroa ja raitiorataan 132,9 milj. euroa.

Kalasadamasta Pasilaan pikaraitiotiehankeeseen on varattu 59,4 milj. euroa vuosille 2024-2027. Hankkeen rakentamista on siirretty kolmella vuodella niin, että rakentaminen alkaisi 2024.

Metron liikenteenohjausjärjestelmän uusimiseen on budjetoitu pääosin selvittelyä ja suunnittelua sekä pienehköjä parannustoimia varten 45,0 milj. euroa vuosille 2021-2030. HKL jatkaa liikennöintiohjausjärjestelmän suunnittelu- ja selvittelytyötä. Toteutusaikataulusta voidaan päätätä tulevina vuosina, kun esimerkiksi koronan pysyvistä vaikutuksista joukkoliikenteen käyttäjämääriin on saatu pidempiaikaista dataa.

Vuoden 2021 suurin yksittäinen investointihanke on Raide-Jokerin infran rakentaminen 77,8 milj. euroa. Muita suuria investointikohteita ovat Raide-Jokerin varikko 25,1 milj. euroa, M300-metrojunien hankinta 14,4 milj. euroa, M100-metrojunien peruskorjaus 10,7 milj. euroa sekä Kruunusillat-hanke 9,5 milj. euroa.

Rahoitus 2021-2023

HKL nostaa uutta lainaa 601,6 milj. euroa vuosina 2021-2023. Nostettava laina on kaupungin ulkopuolista lainaa.

24.09.2020

Asia/2

Omavaraisuusaste on 35,6 % vuonna 2021, 32,9 % vuonna 2022 ja 30,7 % vuonna 2023.

Vaikutus kaupungin talouteen 2021-2023

HKL:n vaikutus kaupungin talousarvioon tulee kolmen erän kautta: peruspääoman tuotto kaupungille, HSL:n infrakoron palautus kaupungille sekä kaupungin suora tuki HKL:lle. HKL:n nettovaikutus kaupungin talouteen on 2,1 milj. euroa vuonna 2021, -0,6 milj. euroa vuonna 2022 ja -4,8 milj. euroa vuonna 2023.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi

Liitteet

1 HKL Talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys 2021-2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 15.09.2020 § 519

15.09.2020 Pöydälle

15.09.2020 Pöydälle

08.09.2020 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pekka Tirkkonen, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36637
pekka.tirkkonen(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 17.09.2020 § 139

Pöydälle

HEL 2020-005480 T 02 02 00

24.09.2020

Asia/2

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta 17.09.2020 § 75

HEL 2020-005480 T 02 02 00

Päätös

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä kaupunginhallitukselle esitettäväksi Staran talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2021 – 2023 liitteen mukaisena.

Samalla johtokunta päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Simo Aapro, talouspäällikkö, puhelin: 310 76524
simo.aapro(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 15.09.2020 § 44

HEL 2020-005480 T 02 02 00

Päätös

Pelastuslautakunta päätti äänestyksen jälkeen hyväksyä pelastuslaitoksen muutetun vuoden 2021 talousarvioehdotuksen ja 2022-2023 taloussuunnitelman esitettäväksi edelleen kaupunginhallitukselle. Vuoden 2021 talousarvioehdotuksen loppusumma on 61 953 000 euroa.

Pelastuslaitoksen toiminnot

Pelastuslaitoksen palvelutuotanto muodostuu seuraavista päätoiminnoista:

1. Pelastuslain mukainen pelastustoimi, joka muodostuu seuraavista palveluista:

24.09.2020

Asia/2

1. Pelastustoiminta
  2. Onnettomuuksien ehkäisy
  3. Alusöljyvahinkojen torjunta
  4. Väestönsuojeluun varautuminen
2. Terveydenhuoltolain mukainen kiireellinen ensihoitopalvelu

Lisäksi pelastuslaitos vastaa Helsingin kaupungin yleisten väestönsuojien hallinnosta ja ylläpidosta.

Toiminnan painopisteet 2021

Talousarviossa 2021 ja taloussuunnitelmakaudella 2022-2023 toiminnan painopisteet ovat seuraavat:

1. Pelastustoimen valmiuden ja palvelutason kasvattaminen valvontaviranomaisen velvoitteiden täyttämiseksi.
2. Ensihoitopalvelun palvelutason ja potilasturvallisuuden varmistaminen.
3. Johtamisen ja esihenkilötyön erinomaisuuden tavoittelu.
4. Tietojohtamisen, palvelutuotannon omavalvonnan ja pelastustoimen tietojärjestelmähankkeiden edistäminen.
5. Kaupunkiyhteisen pelastustoiminnan, väestönsuojelun ja varautumisen yhteistoiminnan ja valmiuden kehittäminen.

Lisäksi palomiesten palkkausta kehitetään talousarvion määrärahojen puitteissa kaupunginkanslian kanssa erikseen sovittavassa aikataulussa.

Toimintaympäristön muutosten ja palveluiden kehittämisen vaikutukset taloussuunnitelmiin

Pelastustoimen valvontaviranomaisen asettamien velvoitteiden täyttäminen sekä ensihoitopalvelun palvelutason ylläpitäminen tilaajan asettaman palvelutason mukaisesti ovat toiminnan kehittämisen kärjet vuosina 2021-2023. Palvelutuotannon kehittämiseen kytkeytyvät kiinteästi lisäksi Uudenmaan yhteisen johtokeskuksen valmistelu, onnettomuuksien ehkäisyn kansallisen tietojärjestelmän käyttöönotto ja useat muut kansallisen tason pelastustoimen tietojärjestelmähankkeet.

HR-toimintojen, johtamisen, esihenkilötyön ja tietojohtamisen kehittäminen jatkuu vahvana. Riittävästä resursoinnista näiden tukemiseksi huolehditaan.

Erittäin voimakkaan palveluiden ja muun kehittämistoiminnan seurauksena pelastuslaitoksen kustannusten kasvun arvioidaan ylittävän Hel-

singin kaupungin keskimääräiset kokonaistuottavuuden kehittämisen tavoitteet.

1 Suhdannetilanne ja pandemian vaikutukset

Talouden ennusteet ovat muuttuneet voimakkaasti ja nopeasti vuoden 2020 aikana. Viimeisimmässä noususuhdanteessa voimakkaaksi noussut kasvu on Suomessakin muun euroalueen tapaan ollut hidastumassa ja kuntatalouden näkymät olivat huolestuttavat jo aiemmin ottaen huomioon väestörakenteen muutoksesta aiheutuva kasvava menopaine ja suhdannetilanteen heikkeneminen. Väestönkasvun Helsingissä ennustetaan jatkuvan noin 1 % vauhdilla vuosittain.

Korona-pandemian vaikutukset Helsingin kaupungin taloudelliseen tilanteeseen ovat merkittävät ja heijastuvat myös pelastuslaitoksen talousarvioon vuonna 2020. Pelastuslaitos on toistaiseksi selviytynyt pandemiasta ilman merkittäviä vaikutuksia palvelutuotantoon. Kevään poikkeustilanne heijastui palvelutuotantoon vähentyneinä pelastustoiminnan ja ensihoitopalvelun tehtävinä. Tilanne on kesän aikana normalisoitunut.

2 Pelastustoimen valvontaviranomaisen velvoitteet

Hallinto-oikeus on ratkaissut Helsingin pelastustoimen alueen palvelutasoa ja siihen liittyvää uhkasakkovelvoitetta koskevan asian. Päätöksen mukaan Helsingin pelastustoimen I riskiruuuissa esiintyvistä pelastustoiminnan toimintavalmiutta koskevista puutteista on korjattava 1/4 vuoden 2022 loppuun mennessä 1 000 000 euron sakon uhalla ja edelleen kunakin seuraavana vuonna 1/4 vuosittain kutakin vuotta koskevan 1 000 000 euron sakon uhalla. Velvoitteet on oltava täytetty täysimääräisesti vuoden 2025 loppuun mennessä.

Helsingin pelastustoimen alueen palvelutasopäätöksen voimassaolo päättyy 31.12.2020. Vuosien 2021-2024 palvelutasopäätöksen valmistelussa on huomioitu valvontaviranomaisen velvoittama pelastustoiminnan kehittämistarve. Vuonna 2020 Konalan alueelle on lisätty kärkiyksikkö. Vuonna 2021 Kontulaan sijoitetaan toinen kärkiyksikkö ja samalla vahvistetaan onnettomuuksien ehkäisyn, omavalvonnan ja turvallisuusviestinnän toimintaa riskiperusteisesti.

Vuonna 2022 käynnistetään kärkiyksikön toiminta Tapanilan alueella ja Konalan kärkiyksikkö vahvennetaan pelastusyksiköksi. Vuonna 2023 operoinnin aloittaa uusi kärkiyksikkö, jonka sijaintipaikaksi on tässä vaiheessa suunniteltu Vuosaarta. Myös Uudenmaan pelastuslaitosten uusi yhteinen johtokeskus on suunniteltu käynnistettäväksi vuonna 2023.

Pelastustoimen palvelutason kehittamisestä ja valvontaviranomaisen asettamista velvoitteista aiheutuva kustannustason nousun huomioiva käyttömenojen lisäys vuodelle 2021 on noin 1,015 miljoonaa euroa ja henkilöstölisäys 15 vakanssia. Vuoden 2021 palvelutason lisäykset kytkeytyvät vuosien 2022-2023 taloussuunnitelmaan, koska henkilöstö uusille toiminta-alueille on rekrytoitava huomattavan etupainotteisesti. Palvelutason saattaminen valvontaviranomaisen edellyttämälle tasolle edellyttää taloussuunnitelman mukaista resurssien portaittaista kasvattamista joka vuosi ja kehittämissuunnitelman mukaisesti aina vuoteen 2030 ulottuen.

3 Ensihoitopalvelun palvelusuunnitelman toteutumisen varmistaminen

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin akuuttiyksikön mukaan ensihoidon palvelusuunnitelman mukainen tehtäväsidonnaisuusaika ei toteudu Helsingissä. Palvelusuunnitelman mukainen tavoite on 31-45 % ja keskimääräinen yksiköiden toteutunut tehtäväsidonnaisuusaika 49 %. Resurssipula ja yksiköiden korkea tehtäväsidonnaisuus voivat vaarantaa potilasturvallisuuden. Myös pelastuslaitoksen ensihoidon tehtävämäärä on kasvanut Helsingissä viimeisten vuosien aikana jatkuvasti eikä aiempina vuosina saaduilla lisäresurssilla ole pystytty korvaamaan vuosien saatossa syntyneitä vajetta. Vuosina 2009-2019 tehtävämäärä on noussut 21 219 tehtävän verran ja samassa ajassa koko Helsingin alueelle on tehty vain 2,5 kokovuorokautisen ensihoitoyksikön lisäresursointi, mikä ei ole suhteessa tapahtuneeseen tehtävämäärän ja tehtäväsidonnaisuuden kasvuun. Sovitun ensihoitovalmiuden ohella lisävalmiuksia on tarvittu jatkuvasti, jotta potilasturvallisuus on kyetty säilyttämään vaadittavalla tasolla.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri on esittänyt, että Helsingin pelastuslaitoksen ensihoitoresursseja lisätään välttämättömillä ja kriittisillä lisäyksillä vuoden 2021 alusta yhteensä 12 vakanssilla, millä varaudutaan kahden osa-aikaisen ensihoitoyksikön lisäykseen. Kustannustason nousun huomioiva käyttömenojen lisäys vuodelle 2021 on noin 0,64 miljoonaa euroa.

Ensihoitopalvelussa tehtävämäärän kasvun ennakoitaan jatkuvan 1-2 % vuodessa, mikä ilman lisäresursseja heijastuu ensihoitopalvelun henkilöstön entistä suurempaan kuormittumiseen sekä palveluviiveisiin. Ensihoitopalvelun resurssien kasvutarpeeksi taloussuunnitelmakaudella arvioidaan keskimäärin 12 uutta vakanssia vuodessa.

4 Väestönsuojien ylläpito ja väestönsuojeluun varautuminen

Pelastusasemien ja väestönsuojien uudis- ja korjausrakentamisen investoinnit kuuluvat kaupunkiympäristön toimialan päätettäväksi. Näistä tarpeista on annettu lausunto kaupunkiympäristön toimialalle. Väestön-

suojien korjausvelka uhkaa kasvaa entisestään taloussuunnitelmakaudella.

Pelastuslautakunta on kesäkuussa 2020 tehnyt esityksen, että kaupunginkanslia ryhtyy toimenpiteisiin normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen erityis- ja väestönsuojelutehtäviin varattavien henkilöiden hallinnointiin ja rekisteröintiin tarvittavan tietojärjestelmän määrittelymiseksi ja hankkimiseksi Helsingin kaupungin toimialojen, liikelaitosten, kaupungin omistamien yhtiöiden ja pelastuslaitoksen yhteiskäyttöön. Tavoitteena on hankkia kaupunkiyhteinen järjestelmä, jolla huolehditaan Helsingin kaupungin palvelutuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi tarvittavan kriittisen osaamisen ja kyvykkyyksien kartoittamisesta ja ylläpidosta sekä huolehditaan kyvykkyyden täyttävän henkilöstön varaamisesta palvelutuotannon tarpeisiin henkilöstön väestönsuojelumuodostelmiin sijoittamisen lisäksi. Järjestelmän myötä voidaan tehokkaasti varmistaa valmiuslain 12 §:n mukaisen Helsingin kaupungin varautumisvelvollisuuden sekä saman lain 120 §:n mukaisten kunnan, pelastustoimen ja väestönsuojelun erityisjärjestelyiden toteuttaminen poikkeusoloissa.

Koska Helsingin kaupungin työntekijät muodostavat olennaisen osan järjestelmän tietosisällöstä, olisi järjestelmän määrittely ja hankinta käynnistettävä siten, että sen käyttöönotto voidaan huomioida osana Helsingin kaupungin HR-järjestelmien uudistamista vuosina 2021 ja 2022.

Vastuullinen taloudenpito ja tuottavuus

Helsingin kaupungin talousarvion valmisteluohjeiden mukaan kustannustasoa olisi korona-pandemian aiheuttamien talousvaikutusten laimentamiseksi sopeutettava 1,7 % vuoden 2020 tulosbudjetin tasoon verrattuna. Pelastuslaitoksen osalta täysipainoiset sopeuttamistoimet eivät ole mahdollisia puuttumatta pelastustoimen palvelutason kehittämistoimiin tai vaarantamatta ensihoidon potilasturvallisuutta ja henkilöstön työssä jaksamista. Talousarviossa kuluja on ennen toiminnallisista muutoksista johtuvia lisäyksiä sopeutettu noin 0,9 % verrattuna 2020 tasoon. Yleinen kustannustason muutos on huomioitu 1,0 % tasolla vuoteen 2020 verrattuna palkkoja koskevien sopimusratkaisujen lisäksi.

Helsingin tavoitteena on kehittää kaupungin kokonaistuottavuutta siten, että kustannusten vuotuinen kasvu on 0,5 prosenttiyksikköä pienempi kuin väestönkasvun ja peruspalveluiden hintaindeksin kasvu. Pelastuslaitoksen käyttömenoista pääosan muodostavat palvelutuotantoon sidotut henkilöstö-, vuokra-, materiaali- ja palvelukustannukset. Huomioiden palvelutuotannon mittavat kehittämistoimet vuonna 2020 ja edel-

leen vuosina 2021-2023, ei talousarviossa tai taloussuunnitelmassa ole erikseen huomioitu tuottavuustavoitetta. Pelastuslaitos varautuu kehittämistoimien täysimääräiseen toimeenpanoon. On mahdollista, että henkilöstön saatavuuteen liittyvät haasteet vaikuttavat positiivisesti toteutuviin kustannuksiin. Tätä ei kuitenkaan ole talousarviossa huomioitu siihen liittyvän epävarmuuden johdosta.

Vuoden 2020 talousarviosta lähtien pelastuslaitoksen toiminnan tuottavuutta seurataan pelastuslaitoksen käyttömenojen yksikkökustannuksilla ennen poistoja, joka jakautuu pelastustoimen (78 % käyttömenoista) ja ensihoitopalvelun (22 %) yksikkökustannuksiin. Vuonna 2019 pelastuslaitoksen yksikkökustannukset olivat 82,88, pelastustoimen 64,74 ja ensihoitopalvelun 18,14 euroa/asukas.

Vuonna 2021 pelastustoimen käyttömenojen arvioidaan nousevan 5,5 %, josta palvelutason kehittämisen osuus on 2,8 prosenttiyksikköä. Ensihoitopalvelun käyttömenojen kasvuksi arvioidaan 4,0 %, josta palvelutason kehittäminen noin puolet. Asukasluvun ja peruspalveluidenhintaindeksin muutoksella korjattujen yksikkökustannusten arvioidaan vuonna 2021 nousevan pelastustoimen osalta 70 euroon (64,7 euroa v. 2019) ja ensihoitopalvelun osalta 19,5 euroon (18,1 euroa v. 2019) asukasta kohden. Taloussuunnitelman toteutuessa pelastuslaitoksen inflaatiokorjattu yksikkökustannusindeksi (2019=100) on 107,9 vuonna 2021 ja 116,4 vuonna 2023.

Pelastuslaitoksen irtaimen investoinneista tärkeimpiä vuonna 2020 ovat ensihoito- ja pelastusajoneuvojen elinkaaren mukaiset korvaushankinnat, yhteensä noin 3,2 miljoonaa euroa, sekä kärkiyksiköiden uushankinnat, väestöhälytínjärjestelmän ja palvelínjärjestelmien suunnittelu ja uusinnat. Irtaimen vuotuinen investointitaso on säilytettävä noin 5,3 miljoonan euron tasolla vuosina 2022-2023, jotta palvelutuotannon kehittämistoimet voidaan toteuttaa.

Talousarvioaloitteet

Talousarvioaloitteissa HEL 2020-003272, HEL 2020-003275 ja HEL 2020-003295 on esitetty palomiesten palkkojen korjaamista. Pelastuslautakunta on 9.6.2020 kannattanut aloitteita ja todennut, että Helsingin kaupungin tulee laatia palomiehille palkkaohjelma, jolla palomiesten palkkaus korjataan muiden Uudenmaan pelastuslaitosten palomiesten palkkaukseen nähden kilpailukykyiselle tasolle.

Pelastuslaitoksen vuoden 2021 talousarvioehdotuksen loppusummaan varataan 500 000 euroa palomiesten palkkojen korjaamisen aloittamiseksi vuonna 2021. Määrärahojen käytössä vuonna 2021 ensisijaisesti toteutetaan toiminnalliset lisäykset pelastustoimintaan, toissijaisesti ensihoitoon ja kolmassijaisesti palkkojen korjaamiseen.

Talousarvioehdotuksen 2021 lisäksi vuoden 2022 taloussuunnitelmasa palkkaohjelmaan on varattu 730 000 euroa ja vuoden 2023 taloussuunnitelmassa 800 000 euroa. Varaus sisältää palomiehen tehtäväkohtaisen palkan korjaamisen Keski- ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitosten perustason ensihoitotehtävissä toimivien palomiesten palkan tasolle sekä ylipalomiesten palkan korjaamisen 20 euroa tämän tason yläpuolelle. Varaus ei sisällä määrärahaa palomies-ensihoitajien tai paloiesimiesten palkkatason muuttamiseen.

Määrärahat taloussuunnitelmaan 2022-2023 on varattu talousarvioehdotuksen laatimisen ajankohdan mukaisen henkilöstöennusteen perusteella ja edellyttäen, että palomiesten tehtävä- ja palkkaus rakenne pysyy ennallaan. Pelastuslautakunta toteaa, että Uudenmaan pelastuslaitosten keskenään erilaisesta palkkarakenteesta riippumatta Helsingin pelastuslaitoksen palkkojen korjauksessa on huolehdittava siitä, että palomiesten ja ylipalomiesten vertailukelpoinen kokonaiskuukausipalkka on vähintään samalla tasolla Uudenmaan muiden pelastuslaitosten perustason ensihoitotehtävissä toimivien palomiesten ja ylipalomiesten palkkauksen kanssa.

Pelastuslautakunta toteaa edelleen, että palomies-ensihoitajien saataavuus on kriittinen menestystekijä pelastustoimen ja ensihoitopalvelun synergian täysimääräiseksi hyödyntämiseksi erityisesti suuronnettomuuksissa, muissa vakavissa monipotilastilanteissa ja poikkeusoloissa. Perustason palkkojen korjaamisen yhteydessä on huolehdittava siitä, että tehtävien vaativuuseroon perustuva palkkaero perustason palomiesten ja hoitotason palomies-ensihoitajien välillä ei kavennu merkittävästi ja että paloiesimiesten palkkaus on oikeassa suhteessa palomies-ensihoitajien palkkaukseen. Nämä muutokset on huomioitava taloussuunnitelmassa nyt vuosille 2022-2023 varattujen määrärahojen lisäksi.

Palomiesten tehtäväkohtaisesta palkasta ja palkkaus rakenteesta päättää Helsingin kaupungin henkilöstöjohtaja tai se, jolle toimivalta hallintosäännön mukaisesti on annettu. Pelastuslautakunta toteaa, että lopullinen määrärahatarve tarkennetaan 2021 tulosbudjetissa ja vuosien 2022 ja 2023 talousarvioehdotuksissa sen jälkeen, kun tehtävä- ja palkkarakenne ja niitä koskevan palkkakehitysohjelman toteutusaikataulu on suunniteltu yhdessä kaupunginkanslian kanssa.

Palomiesten palkkojen korjaamiseen varatuilla määrärahoilla ei ole vaikutusta suoritemääriin tai muutoin palvelutuotantoon.

Kaupunkistrategian ja sen tavoitteiden toteuttaminen

1 Yleinen viihtyisyys ja turvallisuus

24.09.2020

Asia/2

Pelastuslaitos huolehtii Helsingin turvallisuudesta kaupungin kasvun ja valvontaviranomaisen asettamien velvoitteiden mukaisesti.

Jatkuvalla riskianalyysillä, monipuolisilla onnettomuuksien ehkäisyn menetelmillä sekä pelastustoiminnan ja ensihoitopalvelun saatavuuden tarkoituksenmukaisella mitoituksella varmistetaan yleistä turvallisuutta Helsingin kaupunkirakenteen kehittyessä. Sopimuspalkokuntien ja Helsingin pelastusliiton roolia pelastuslaitoksen viranomaistoiminnan tukena onnettomuuksien ehkäisyssä vahvistetaan.

Pelastustoiminnassa kärkiyksikön toimintamallilla vastataan kustannustehokkaasti sekä pelastustoiminnan että ensihoitopalvelun valitun riskiprofiilin mukaisiin tehtäviin katvealueilla.

2 Digitaalisuus

Turvallisuusviestinnän toimintoja digitalisoidaan ja ohjataan uusiin kanaviin aikaisempaa segmentoidumman kohderyhmästrategian perusteella.

Pelastuslaitos on aktiivisessa roolissa kehittämässä valtakunnallista tietojärjestelmää valvontatoiminnan ja onnettomuuksien ehkäisyn palveluprosessien, tietojohdamisen sekä palveluiden digitalisoinnin tueksi.

Digitaalista viestintää kehitetään palvelutuotannon, työnantajamielikkyyden sekä sisäisen viestinnän tarpeisiin.

Pelastuslaitos varautuu tukemaan kaupunginkansliaa, mikäli kaupunkiyhteisen varautumisen ja väestönsuojelun tietojärjestelmän hankinnan valmistelu toteutuu. Järjestelmä kytkeytyy kaupungin strategiaan sekä digitalisaation, että turvallinen kaupunki -näkökulmien kautta.

3 Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen

Pelastuslaitoksen tavoitteena on erinomainen ihmisten johtaminen. Sitä ja työhyvinvointia mittaavien indikaattoreiden arvot paranevat.

Kertapalkitsemiseen on varattu 1 % henkilöstön vuotuisesta säännöllisen työajan palkkasummasta.

4 Taloudellisesti kestävä kehitys

Pelastustoimen käyttömenojen yksikkökustannukset ilman poistoja ovat vertailuryhmän keskiarvoa paremmat.

Ensihoitopalvelun käyttömenojen yksikkökustannukset ilman poistoja ovat vertailuryhmässään kilpailukykyiset.

Pelastuslaitoksen henkilöstösuunnitelma 2021 – 2023

Henkilöstösuunnitelma kattaa pelastustoimen palvelutason ja ensihoitopalvelun kehittämistarpeiden perusteella suunnitellut henkilöstöresurssinnit.

Pelastuslaitos perustaa 27 uutta vakanssia vuonna 2021, joista Kontulan kärkiyksikköön 12 ja onnettomuuksien ehkäisyn toimintaan 3. Ensihoitoon lisätään 12 vakanssia, joten vuoden 2021 talousarvio sisältää yhteensä 734 palkkaa saavaa.

Vuonna 2022 pelastustoimeen lisätään 26 vakanssia Konalan ja Tapanilan valmiuteen ja lisäksi 12 vakanssia ensihoitoon myöhemmin tarkennettavaan sijaintiin. Vuoden 2022 palkkaa saavien määrä on 772.

Vuonna 2023 pelastustoimeen lisätään 12 vakanssia Vuosaaren kärkiyksikön tarpeisiin ja lisäksi 12 vakanssia ensihoitoon myöhemmin tarkennettavaan sijaintiin. Vuoden 2023 palkkaa saavien määrä on 796.

Ansiotason muutoksena on huomioitu 2,05 % vuonna 2021, 0,4 % vuonna 2022 ja 1,0 % vuonna 2022 sekä varauduttu pelastushenkilöstön palkkatason korjaukseen Uudenmaan muiden pelastuslaitosten tasolle vuosina 2022-2023.

Tilankäyttösuunnitelma 2021 - 2023

Konalaan valmistuu uusi pelastusasema vuonna 2022. Kontulaan ja Tapanilaan rakennetaan kevytasemat ja Kontulan pelastusaseman rakentaminen käynnistetään. Vuosaareen suunnitellaan kevytasemaa.

Malmin aseman korvaava väliaikainen asema on valmistunut kesällä 2020. Konalan pelastusaseman rakentaminen käynnistetään vuonna 2020 ja Kontulan aseman rakentaminen vuonna 2023.

Uudenmaan laajuisen pelastustoiminnan johtokeskus sekä keskuspelastusaseman vesi- ja viemärikorjaus valmistuvat vuonna 2023.

Yleiset väestönsuojat ovat nykyisin pelastuslaitoksen hallinnassa. Maakuntauudistukseen liittyen neuvotellaan väestösuojien hallinnan ja ylläpidon ratkaisusta niiden toiminnan häiriöttömän jatkuvuuden turvaamiseksi. Väestönsuojien korjausvelan ratkaisemisesta neuvotellaan kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Digitalisaatio ja tietotekniikka palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

Pelastuslaitos kehittää aktiivisesti valtakunnallista valvontatoiminnan tietojärjestelmää palveluprosessin, tietojohtamisen sekä palveluiden digitalisoinnin tueksi valvontatoiminnassa.

Pelastuslaitos varautuu tukemaan kaupunginkansliaa varautumisen ja väestönsuojelun tietojärjestelmän hankinnan valmistelussa.

Turvallisuusviestinnän ja muun ulkoisen viestinnän toimintoja digitalisoidaan ja ohjataan uusiin kanaviin aikaisempaa segmentoidumman kohderyhmästrategian perusteella.

Taloussuunnitelmaan liittyvät uhkat

1 Henkilöstön saatavuus ja Pelastuskoulun asema

Pelastushenkilöstön saatavuus on merkittävä uhka pelastustoimen palvelutason kehittämiseksi. Voimassa olevan toimiluvan mukaan Helsingin Pelastuskoulun viimeinen pelastajakurssi valmistuu syksyllä 2023. Pelastuskoulun toiminnan jatkuvuus on kriittinen tekijä henkilöstön saatavuuden edistämiseksi.

Vallitsevassa suhdanteessa ja ympäröivien pelastustoimen alueiden korkeamman palkkatason johdosta pelastuslaitos ei kykene kilpailemaan työvoiman saatavuudessa Uudellamaalla, mikä aiheuttaa jatkuvaa resurssivajetta pelastuslaitoksen eri toiminnoissa. Ongelman ratkaisemiseksi pelastushenkilöstön tehtäväpalkkoja nostetaan vuosina 2022-2023. Lisäksi pelastuslaitos panostaa ennakkolliseen rekrytointiin sekä työnantajakuvan kehittämiseen kriittisten osaamistarpeiden ja käytettävissä olevan työvoiman kohtaamisen parantamiseksi.

2 Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistä koskeva uudistus

Kesällä 2020 hallitus on antanut esityksen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi. Perustettaville uusille maakunnille siirrettäisiin vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä. Uttamaata koskevan erillISRatkaisun mukaan Helsingin kaupunki vastaisi sote-maakuntien tehtävistä Helsingin alueella. Kokonaiskuvan muodostaminen uudistuksen rahoitusmallista, taloudellisista vaikutuksista sekä vaikutuksista Helsingin kaupungin pelastustoimeen on lähes mahdotonta. Pelastuslakiin ehdotettavat muutokset eivät sisälly hallituksen esitykseen ja Helsingin pelastustoimen alueen erityispiirteitä ja toiminnan tuloksia ei ole riittävästi huomioitu uudistuksen valmistelussa.

Ehdotettu sote- ja maakuntauudistuksessa suunniteltu maakunnan ja pelastustoimen strategisen ohjauksen keskittäminen valtiolle uhkaa rapauttaa Helsingin pelastustoimen mahdollisuudet päättää pelastustoimen palvelutasosta paikallisesti tarkoituksenmukaisimmalla tavalla vuoden 2023 alusta lukien.

Uudistuksessa pelastustoimen rahoitus on ehdotettu siirrettäväksi valtiolle osana sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen yleiskatteellista rahoitusta. Ehdotettuun lakipakettiin sisältyvien rahoituslaskelmien mukaan Helsingin sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen rahoitus alentuisi 144 miljoonaa euroa eli 222 euroa asukasta kohden. Pelastustoimen osalta laskennallinen vähennys olisi 0,86 miljoonaa euroa eli 1 euroa/asukas. Uudistusta koskevassa esityksessä ei ole riittävästi huomioitu pelastustoimen palveluverkon kasvattamisesta, tietojärjestelmäkehityksestä ja tiedonhallintaan ja asiantuntijatyön kasvuun liittyviä kustannuspaineita. Merkittävänä uhkana on, että sote- ja maakuntauudistuksen toteutuessa pelastustoimen yhteinen kansallinen rahoituspohja ja Helsingin pelastustoimen osuus eivät riitä kattamaan pelastustoimen kustannuksia tulevaisuudessa.

Uudistusta koskevan lakipaketin valmistelussa ei ole riittävästi huomioitu myöskään niitä kustannuksia, jotka aiheutuvat pelastustoimen palvelutason ja muun kehittämisen sekä päällekkäisten hallinnollisten ohjausmekanismien johdosta tulevina vuosina. Helsingin pelastustoimen alueen osalta ehdotettu rahoitusmalli vaarantaa pelastustoimen tuottavan järjestämisen.

Lakiuudistuksen keskeneräisyyden vuoksi siihen liittyviä seikkoja ei ole ollut mahdollista huomioida tämän taloussuunnitelman valmistelussa.

3 Väestönsuojien korjausvelka

Väestönsuojien jatkuvasti kasvava korjausvelka vaarantaa poikkeusolojen lisäksi väestönsuojien normaaliajan käytön sekä kasvattaa väestönsuojien ylläpito- ja korjauskustannuksia käyttömenoilta.

Käsittely

15.09.2020 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus 1:

Outi Alanen: Esitys lisätalousarvio palomiesten palkkojen korjaamiseksi:

Esitys 500 000 € lisätalousarvio palomiesten palkkojen korjaamiseksi alkaen jo vuodesta 2021. Pelastuslaitos on esittänyt suunnitelmassaan (8.9.2020) 1,5 M lisärahoitusta vuosille 2022-23. Pitkään jatkuneen epäkohdan viivyttämiseen ei ole riittäviä perusteita. Helsingin pelastuslaitos on noudattanut tiukkaa talouskuria jo 8 vuotta. Olisi kohtuullista että 1,7 % säästötavoitteesta luovuttaisiin yhdeksi vuodeksi, koska henkilöstö ei jaksakaan enää odottaa lupausten täyttämistä ja etsii töitä muualta. Ylitöitä on teetetty tänä vuonna lähes tuplasti enemmän kuin edellisvuonna. Henkilöstö on joutunut venymään ja sopeutumaan nor-

maalia enemmän poikkeusoloissa, kun ylitöihin ei ole saatu aina riittävästi henkilöstöä.

Avin edellyttämän pelastusvalmiuden parantaminen neljässä vuodessa nyt kevytyksiköllä ja ensihoitovalmiuden lisääminen HUSin vaatimuksesta kaventavat ylijäämän +0,9 prosenttiin. Todettakoon että 0,9 % on pelastuslaitoksen budjetissa juuri tuo 0,5 M. Henkilöstölle on luvattu, että palkkaus on tärkein prioriteetti, tahdosta teoiksi. Vastuullisuutta ei ole säästää sieltä missä ei ole säästettävää ja ylläpitää Suomen huonointa palkkatasoa yhdessä Suomen arvostetuimmista ammateista. Vastuullisuutta on käynnistää palkkaohjelma viipymättä ja turvata Suomen koulutetuimpien palomiesten pysyminen Helsingissä ja korjata vääristynyt työnantajakuva. Helsinki tulee varmasti tekemään koronasta huolimatta vähintään kymmenien miljoonien ylijäämän, jossa 0,5 M satsaus turvallisuuteen ja houkuttelevuuteen on pieni summa.

Palkkaohjelmasta on tehty kolme valtuustoaloitetta, joissa palkkaepäkohta on tunnistettu. Aloitteet ovat saaneet kannatusta ja myös pelastuslautakunta oli 9.6.2020 asian takana. Palkkaohjelman 1. osa on taktisesti keskeistä saada läpi jo ensi vuodelle, koska keväällä on jo uudet vaalit. Valtuuston osittain vaihduttua, vaikuttamistyö alkaa alusta. Mutta jos pohjalla on jo aloitettu palkkaohjelma, tulevat palkkojen lisäerät menevät helpommin läpi.

Kannattaja: Anja Malm

Vastaehdotus 2:

Matias Turkkila: Esitys lisätalousarvio palomiesten palkkojen korjaamiseksi ja priorisointijärjestys:

Vuoden talousarvioehdotuksen loppusummaan lisätään Alasen ehdotuksen mukaisesti 500 000 euroa palomiesten palkkojen korjaamisen aloittamiseksi jo vuonna 2021. Lisäksi määrärahojen käytössä vuonna 2021 toteutetaan ensisijaisesti esittelijän ehdotuksen mukaiset toiminnalliset lisäykset pelastustoimintaan, toissijaisesti ensihoitoon ja kolmassijaisesti palkkojen korjaamiseen. Muilta osin vastaehdotus on esittelijän ehdotuksen mukainen.

Kannattaja: Maria Landén

1. äänestys:

JAA-ehdotus: Outi Alasen vastaehdotus

EI-ehdotus: Matias Turkkilan vastaehdotus

24.09.2020

Asia/2

Jaa-äännet: 3

Outi Alanen, Anja Malm, Hannu Timonen

Ei-äännet: 5

Sanna Aivio, Jarmo Kelo, Maria Landén, Dennis Pasterstein ja Matias Turkkila

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Pelastuslautakunta hyväksyi tässä äänestyksessä Matias Turkkilan vastaehdotuksen äänin 5-3 (0 tyhjä, 1 poissa).

2. äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Matias Turkkilan vastaehdotus

Jaa-äännet: 3

Sanna Aivio, Jarmo Kelo ja Dennis Pasterstein

Ei-äännet: 5

Outi Alanen, Anja Malm, Hannu Timonen, Maria Landén ja Matias Turkkila

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Pelastuslautakunta hyväksyi tässä äänestyksessä Matias Turkkilan vastaehdotuksen äänin 5-3 (0 tyhjä, 1 poissa).

08.09.2020 Pöydälle

Esittelijä

pelastuskomentaja vs.
Henri Nordenswan

Lisätiedot

Henri Nordenswan, hallintopäällikkö, puhelin: 310 30010
henri.nordenswan(a)hel.fi
Kari Virtanen, tekninen päällikkö, puhelin: 310 31400
kari.virtanen(a)hel.fi

24.09.2020

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 143 ja 144 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

24.09.2020

Liikenneliikelaitoksen johtokunta

Laura Rissanen
puheenjohtaja

Jukka Hämäläinen
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Sameli Sivonen

Kirsi Maria Sutton

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 02.10.2020.